

N:o 13.

Af herr **G. Elowson** m. fl., om höjd aflöning till Riksdagens justitieombudsman.

Det är nu mer än trettio år sedan Riksdagen för innehafvaren af det maktpåliggande förtroendeuppdraget att »såsom Riksdagens ombud hafva tillsyn öfver lagarnas efterlefnad af domare och ämbetsmän» bestämde den aflöning af 8,000 kronor, som, jämte ersättning för reseomkostnader, för närvarande tillkommer honom. Under dessa trettio år har den allmänna utvecklingen helt naturligt fört med sig dels en minskning — och detta en ganska afsevärd sådan — i penningens värde eller med andra ord en stegring af lefnadskostnaderna, särskildt i hufvudstaden, hvarigenom lönebeloppet faktiskt nu är betydligt ringare än vid den tid, då det bestämdes, dels ock den ökning af justitieombudsmannens arbetsbörda, som är en följd af tilltagande befolkning, ökning af statsfunktionärernas antal m. m. Lefnadskostnadernas stegring har ock i fråga om flera kategorier af statens ämbets- och tjänstemän nödgat Riksdagen att höja aflöningarna, hvilket varit af särskild vikt beträffande innehafvarne af sådana poster, för hvilkas nitiska handhafvande en själfständig och oberoende ställning ansetts utgöra ett väsentligt villkor. Så höjdes, för att taga ett fåsakt exempel, förliden riksdag justitierådens löner från 10,000 till 13,000 kronor — att icke nämna höjningen af vissa byråchefs aflöningar till 8,100 kronor jämte 600 kronors ålders-tillägg m. m.

Det torde nu vara hög tid att äfven tänka på att förbättra justitieombudsmannens villkor genom att tillförsäkra honom en aflöning, som, bättre än den han nu åtnjuter, motsvarar den vikt och den värdighet, som tillkommer hans höga ämbete, samt de kvalifikationer, som förutsättas och måste förutsättas hos detta ämbetes innehafvare.

Det lär ej vara behöfligt att här påpeka justitieombudsmanna-
 ämbetets betydelse ej heller att erinra om mångsidigheten och omfatt-
 ningen af den verksamhet, hvilken är en följd af de uppgifter, som
 åligga justitieombudsmannen. En blick i den för honom af Riksdagen
 utfärdade instruktionen är tillräcklig att visa, i hvilken grad de honom
 åliggande skyldigheter, äfven frånsedt de åtgärder, som af enskildes
 anmälningar eller klagomål påkallas, taga i anspråk ej blott tid och
 arbete, utan ett nit, en insikt och en förmåga af initiativ, som endast
 kunna förväntas hos personer, som i eminent mening äro hvad rege-
 ringsformen kallar »för lagkunskap och utmärkt redlighet kända män». Att
 Riksdagen gifver denne sin förtroendeman en aflöning lägre än den,
 som beskäres byråchefer i ett ämbetsverk, kan väl ej betecknas annor-
 lunda än som en abnormitet. Att låta ett dylikt förhållande längre
 fortvara är väl knappast Riksdagen värdigt.

Såväl med hänsyn till ämbetets vikt och värdighet som till de
 kraf, som ställas på dess innehafvares person, torde justitieombuds-
 mannens aflöning böra sättas lika med justitierådens, alltså till 13,000
 kronor; han blir ändock så till vida sämre ställd än dessa, som de dels
 hafva pensionsrätt, dels icke, såsom justitieombudsmannen, kunna skiljas
 från sitt ämbete redan efter ett års förvaltning af detsamma. Härtill
 kommer, att justitieombudsmannen icke åtnjuter semester samt för den
 tid han af sjukdom eller annat laga förfall är hindrad sköta ämbetet
 måste afstå halfva lönen till den af Riksdagen utsedde suppleanten.

Att den höjda aflöningen skulle bidra till att göra ämbetets
 innehafvare mindre benägen att utbyta det mot andra honom till buds
 stående befattningar och sålunda, mer än hittills ofta varit fallet, till-
 försäkra Riksdagen förmånen att få för längre tid behålla en värderad
 justitieombudsman, torde vara obestridligt. Äfven från denna — låt
 vara underordnade — synpunkt är löneförhöjningen påkallad.

I regeringsformens 97 § säges, som bekant, att Riksdagens justitie-
 ombudsman, så länge han ämbetet innehafver, skall i alla afseenden
 anses lika med Konungens justitiekansler. Häraf lär en och annan
 hafva dragit den slutsatsen, att justitieombudsmannens aflöningsförmåner
 ej skulle kunna höjas, utan att justitiekanslerns aflöning på samma
 gång och i lika mån höjdes, emedan den afsedda likheten annars skulle
 rubbas. En dylik slutsats beror dock tydligen på en missuppfattning
 af grundlagens ord, som utan tvifvel endast afse att tillförsäkra justitie-
 ombudsmannen lika rang och auktoritet med justitiekanslern. Faktiskt
 innehar denne i själfva verket oaktadt den lika aflöningen en ekonomiskt
 bättre och tryggare ställning än justitieombudsmannen; han har ju en

vida säkrare utsikt att behållas vid sitt ämbete och har dessutom rätt till pension; alltså existerar ej den likhet, hvars bibehållande skulle vara så viktigt. För vår del vilja vi för öfrigt visst icke förneka, att frågan om en löneförbättring för justitiekanslern kan vara förjänt af beaktande. Denna fråga är dock en sak för sig, och intet skäl gifves att afbida initiativet till denna frågas lösning, innan Riksdagen gifver sin justitieombudsman hvad den anser böra honom tillkomma.

Vi tillåta oss alltså hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att justitieombudsmannens aflöning höjes till 13,000 kronor, samt att denna löneförhöjning måtte komma honom till del från och med ingången af år 1908.

Stockholm den 16 januari 1908.

Gullbrand Elowson.

Erik Martin.

Per Pehrsson.
Österby.

Erik Röing.

A. J. Hagström.

E. Lovén.

Albin Ahlstrand.

Ernst Beckman.

C. G. Sædén.

P. Hörnstén.

M. Sundström.

Karl Starbäck.

Ivan Svensson.

Joh. Nydal.

Robert Johansson.

G. Kronlund.

Viktor Moll.
